

Krzysztof Lipecki, Dominik Ziarkowski

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Katedra Turystyki

Zajęcia z zakresu rekreacji w programach kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja

Wprowadzenie

W ostatnich kilkunastu latach jest zauważalny rozwój studiów na kierunku turystyka i rekreacja, które znajdują się w ofercie dydaktycznej coraz większej liczby szkół wyższych w Polsce. Fakultet ten zarezerwowany niegdyś właściwie wyłącznie dla akademii wychowania fizycznego, obecnie jest realizowany również na uniwersytetach, uczelniach ekonomicznych, a nawet technicznych. Ponadto wiele prywatnych szkół wyższych proponuje studia z zakresu turystyki i rekreacji. Programy zajęć na tym kierunku różnią się między sobą, w zależności od profilu uczelni oraz kadry dydaktycznej.

Zgodnie z nazwą kierunku turystyka i rekreacja, w programach powinny być uwzględniane treści z zakresu szeroko rozumianej rekreacji (nie tylko ruchowej, ale również twórczej, kulturalno-rozrywkowej itp.). Rekreację definiuje się jako *zespół zachowań, które podejmowane są poza obowiązkami zawodowymi, rodzinnymi i społecznymi. Służą one wypoczynkowi, rozrywce oraz rozwojowi psychospołecznemu człowieka* (Winiarski 1991). Rekreacja posiada zatem bardzo szeroki zakres znaczeniowy. Jedną z jej istotnych form jest rekreacja ruchowa, w skład której, według T. Wolańskiej, wchodzi *te wszystkie zajęcia o treści ruchowo-sportowej lub turystycznej, którym człowiek oddaje się z własnej chęci w czasie wolnym dla odpoczynku, przyjemności i rozwoju własnej osobowości* (za: Toczek-Werner 2007). Rekreacja ruchowa jest ponadto naturalnym środkiem profilaktycznym, chroniącym człowieka przed negatywnymi następstwami tzw. chorób cywilizacyjnych (m.in. choroby układu krążenia, nerwice, nowotwory, cukrzyca). Poza swoim dobroczynnym działaniem dla zdrowia może ona stanowić również wartościową formę wypoczynku, rozrywki i kształcenia własnej osobowości (Mroczyński, Ratkowski 2008).

W świetle tego, co napisano powyżej, autorzy uważają, że przedmioty z zakresu rekreacji powinny stanowić bardzo ważną część programu studiów na kierunku turystyka i rekreacja przynajmniej z dwóch powodów. Po pierwsze – winny nakłaniać do uczestnictwa w rekreacji i wyrabiać postawy prozdrowotne u samych studentów. Po drugie – ich celem powinno być również przygotowanie studiujących do ewentualnej przyszłej pracy w charakterze animatorów czasu wolnego, którzy będą propagować wartościowe formy aktywności w społeczeństwie.

Niniejszy artykuł stanowi próbę określenia znaczenia rekreacji w programach studiów na kierunku turystyka i rekreacja. Zagadnienie to przedstawiono na przykładzie dwóch publicznych uczelni krakowskich, a mianowicie Akademii Wychowania Fizycznego (AWF) oraz Uniwersytetu Ekonomicznego (UEK). Oprócz prostej analizy planów zajęć, przeprowadzono również badania ankietowe wśród słuchaczy III r. studiów I stopnia na obydwu uczelniach. Miały one na celu m.in. poznanie ich opinii na temat liczby zajęć rekreacyjnych realizowanych na studiach, a także zidentyfikowanie postaw studentów względem aktywności fizycznej uprawianej w ramach kształcenia akademickiego.

Rola treści rekreacyjnych w programach studiów uczelni krakowskich (Akademii Wychowania Fizycznego i Uniwersytetu Ekonomicznego)

Obowiązek uwzględnienia przedmiotów z zakresu rekreacji w programach studiów na kierunku turystyka i rekreacja został nałożony w standardach kształcenia zamieszczonych w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego* z dnia 12 lipca 2007 r. Dla studiów I stopnia wzmiankowany dokument w grupie treści kierunkowych wymienia dwa przedmioty związane z rekreacją, a mianowicie *podstawy rekreacji* oraz *pedagogikę czasu wolnego*. Ponadto nakłada obowiązek uwzględnienia w programie studiów zajęć z wychowania fizycznego w wymiarze 60 godzin. W grupie treści podstawowych dla studiów II stopnia rozporządzenie wymienia *socjologię czasu wolnego* jako jedyny rekreacyjny przedmiot na tym poziomie studiów¹. Ogólnie zatem lista „obowiązkowych” przedmiotów z zakresu szeroko pojętej rekreacji na studiach z turystyki i rekreacji jest skromna.

Obecnie, w związku z realizacją procesu bolońskiego i wprowadzaniem Krajowych Ram Kwalifikacji, rezygnuje się z tworzenia programów w oparciu o treści kształcenia na rzecz efektów kształcenia (Próchnicka, Saryusz-Wolski, Kraśniewski 2010). W praktyce oznacza to, że dotychczasowe standardy przestają obowiązywać². Daje to niewątpliwie uczelniom

¹ *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki*, Dz. U. 2007, Nr 164, poz. 1166. Standardy kształcenia dla kierunku turystyka i rekreacja wyszczególnione zostały w załączniku nr 108.

² Najnowsze akty prawne nie odwołują się do nich, stwierdzając jedynie, że programy studiów muszą obejmować zakładane efekty kształcenia, a owe efekty powinny być właściwe dla danego kierunku studiów, Zob. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia*,

większą autonomię w kształtowaniu programów, ale jednocześnie wprowadza sporo zamieszania wskutek braku trwałych punktów odniesienia, jakimi były standardy kształcenia. Szkołom wyższym prowadzącym studia na kierunku turystyka i rekreacja stwarza to teoretycznie możliwość jeszcze większego ograniczania treści rekreacyjnych w stosunku do wymogów nakładanych przez dotychczasowe standardy. Omawiany proces wymaga jednak czasu, dlatego obecnie w dalszym ciągu programy większości szkół są dostosowane do wcześniejszych standardów, uwzględniając również określone w nich przedmioty z zakresu rekreacji.

Respektowanie ministerialnych wymogów jest widoczne w programach studiów stacjonarnych I stopnia realizowanych na poddanych analizie uczelniach krakowskich³. Zamieszczone w standardach przedmioty, czyli *podstawy rekreacji* oraz *pedagogika czasu wolnego*, zostały uwzględnione zarówno na AWF, jak i UEK. Na obydwu uczelniach na *podstawy rekreacji* przeznaczono 45 godzin (na AWF 15 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń, na UEK w odwrotnych proporcjach), a na *pedagogikę czasu wolnego* 30 godzin (po 15 na wykłady i ćwiczenia).

Program studiów stacjonarnych I stopnia na kierunku turystyka i rekreacja realizowanych na UEK nie przewiduje innych teoretycznych przedmiotów z zakresu rekreacji, poza tymi, które wymieniono powyżej. Na AWF jedynym takim przedmiotem, z którym stykają się wszyscy studenci, jest *turystyka aktywna*. Dodatkowo uczelnia proponuje przedmioty z zakresu rekreacji na wybranych specjalnościach: *metodykę rekreacji ruchowej* i *rekreację zdrowotną* (na specjalności rekreacja ruchowa) oraz *trening zdrowotny* (na specjalności odnowa psychosomatyczna).

Jeżeli chodzi o zajęcia praktyczne, to obydwie uczelnie oferują swoim studentom wychowanie fizyczne. Na UEK jest to (określone w standardach) 60 godzin, natomiast na AWF 90 godzin. Ponadto w programach obydwu szkół uwzględniono zajęcia terenowe. Na AWF są to obozy wędrownicze (90 godzin), natomiast na UEK – warsztaty terenowe (30 godzin). W ich ramach uczelnie każdego roku zgłaszają studentom propozycje z zakresu turystyki aktywnej, krajoznawstwa lub zajęć kulturalno-oświatowych, które również można zaliczyć do szeroko pojmowanej rekreacji.

Reasumując, należy stwierdzić, że zajęcia z zakresu rekreacji stanowią niewielki odsetek w programach studiów na kierunku turystyka i rekreacja, realizowanych w rozpatrywanych uczelniach (w przypadku UEK jest to niespełna 9% wszystkich przedmiotów, na AWF w zależności od specjalności od ok. 14% do 20%). Trochę więcej przedmiotów tego rodzaju oferuje Akademia Wychowania Fizycznego (niektóre z nich przeznaczone są tylko dla studentów wybierających specjalności związane z rekreacją ruchową), co wydaje się zrozumiałe ze względu na charakter uczelni. Trzeba również odnotować

---

§ 3 i 4, Dz. U. 2011, Nr 243, poz. 1445. O obowiązujących do niedawna standardach nie ma również mowy w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego*, Dz. U. 2011, Nr 253, poz. 1420.

³ Na potrzeby niniejszej pracy wzięliśmy pod uwagę programy, które obowiązywały studentów trzeciego roku studiów stacjonarnych, wśród których prowadzone były badania ankietowe. Od 2012 r. na obydwu uczelniach obowiązują nowe harmonogramy, w których nie przewidziano jednak większych zmian, jeżeli chodzi o zajęcia z rekreacji. Programy obowiązujące w latach poprzednich oraz od października 2012 r. zamieszczone są na stronach internetowych uczelni: <http://wtir.awf.krakow.pl/index.php/studia/plany-studiow> (7.09.2012); <http://uek.krakow.pl/pl/uczelnia/wydzialy/wydzial-zarzadzania/ksztalcenie/plany-studiow/turystyka-i-rekreacja.html> (7.09.2012).

niewielki wymiar zajęć praktycznych z zakresu rekreacji, które są przewidziane w programach obydwu szkół.

Cel i metodyka badań empirycznych

Celem podjętych badań było poznanie opinii studentów na temat zajęć z zakresu rekreacji, w tym zwłaszcza liczby godzin poszczególnych przedmiotów, dotyczących tej problematyki. Podjęto ponadto próbę zidentyfikowania postaw studentów względem zajęć rekreacyjnych, a także wpływu tych zajęć, realizowanych w ramach studiów, na uprawianie przez nich aktywności fizycznej w czasie wolnym.

W badaniach wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, będąca jedną z podstawowych metod badawczych w naukach społecznych. Jest ona również często stosowana w badaniach na temat uczestnictwa studentów w rekreacji ruchowej oraz w celu poznawania ich opinii na temat aktywności podejmowanych w czasie wolnym (Siwiński 2007). Aby osiągnąć założone rezultaty poznawcze, zastosowano jako narzędzie badawcze specjalnie w tym celu skonstruowany kwestionariusz ankiety.

Badania zostały przeprowadzone wśród studentów trzeciego roku studiów stacjonarnych na kierunku turystyka i rekreacja. Przyjęto założenie, że dla porównywalności odpowiedzi uzyskanych od studentów obydwu uczelni, ankiety należy skierować do uczestników tego samego roku studiów. Uznano, że badaniami należy objąć studentów ostatniego roku studiów, gdyż w ocenie zajęć z zakresu rekreacji mogli oni wykorzystać własne doświadczenia z uczestnictwa w tych zajęciach.

W celu zebrania jak największej liczby poprawnie wypełnionych ankiet, odwiedzano studentów w czasie obowiązkowych zajęć i szczegółowo instruowano, jak należy wypełnić kwestionariusz, informując jednocześnie, że ankiety są anonimowe, a udzielone odpowiedzi posłużą wyłącznie do celów naukowych. Ostatecznie zebrano 103 ankiety od studentów AWF oraz 80 – z UEK. Tym samym udało się zgromadzić opinie prawie 80% studentów stacjonarnych trzeciego roku obydwu szkół wyższych.

Wyniki badań

Na podstawie uzyskanych wyników odnotowano, że objęta badaniem grupa studentów kierunku turystyka i rekreacja składała się w większości z kobiet, które stanowiły 3/4 całej zbiorowości. Respondentami były głównie osoby między 19. a 24. rokiem życia (97%), z których blisko połowa pochodzi z dużych miast (tab. 1).

Analizując odpowiedzi badanych na temat ogólnej liczby przedmiotów z zakresu rekreacji realizowanych w ramach studiów na kierunku turystyka i rekreacja, ujawniono, że tylko znikomy odsetek studentów, bo jedynie 2% uczących się w AWF, wskazał na zbyt dużą ich liczbę (ryc. 1). Częściej niż co trzeci badany (średnio 37%) uważał ogólny zakres treści rekreacyjnych realizowanych na studiach za wystarczający. Taką opinię podziela nieco większa grupa studentów AWF (41%) niż UEK (33%). Z kolei ponad połowa studentów jest zdania, że zajęć z zakresu rekreacji w programie ich studiów jest zbyt mało. Tak twierdzi 50% studentów AWF oraz 61% studentów UEK. Dane te wskazują, że zarówno studenci AWF, jak i UEK nie są zadowoleni z ogólnej liczby i wymiaru godzinowego przedmiotów, na których zdobywają wiedzę z zakresu rekreacji i uważają, że w programie studiów na

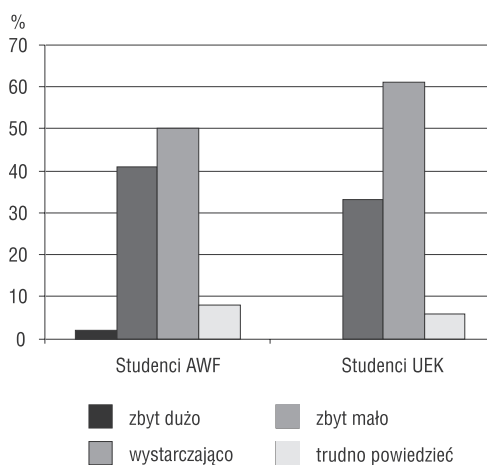
Tab. 1. Cechy respondentów

	AWF		UEK	
	Liczba odpowiedzi [n]	[%]	Liczba odpowiedzi [n]	[%]
Płeć				
kobiety	75	73	61	76
mężczyźni	28	27	19	24
Wiek				
19–24	101	98	76	95
25–30	2	2	4	5
Narodowość				
Polska	99	96	74	93
Inne	4	4	6	7
Pochodzenie				
Wieś	27	26	23	29
Małe miasto (do 30 tys. mieszkańców)	16	15	10	12
Średnie miasto (30–100 tys. mieszkańców)	16	15	10	12
Duże miasto (powyżej 100 tys. mieszkańców)	44	43	37	47

Źródło: badania własne.

kierunku turystyka i rekreacja powinno być więcej tego typu zajęć. O ile taka opinia może nie dziwić w przypadku studentów UEK, którzy na studiach mają niewiele (w porównaniu ze studentami AWF) przedmiotów z zakresu rekreacji, to tak duży odsetek studentów AWF podzielający ten pogląd jest pewnym zaskoczeniem. Może to świadczyć o tym, że zajęcia z zakresu rekreacji ruchowej uważane są przez studentów za szczególnie ważny element programu studiów.

Chcąc bardziej szczegółowo przeanalizować opinie studentów na temat przedmiotów z zakresu rekreacji realizowanych w programie studiów, podzielono je – ze względu na formę prowadzenia zajęć – na przedmioty teoretyczne i praktyczne (tab. 2). Na podstawie uzyskanych odpowiedzi

Ryc. 1. Opinia studentów na temat ogólnej liczby przedmiotów z zakresu rekreacji w programie studiów na kierunku turystyka i rekreacja (% odpowiedzi)

Źródło: badania własne.

ustalono, że zdecydowana większość studentów obydwu uczelni (76%) liczbę godzin z *podstaw rekreacji* uważa za wystarczającą. 5% twierdzi, że jest ona zbyt duża, natomiast blisko co piąty student (18%) oczekiwałby większego wymiaru godzin z tego przedmiotu. W przypadku *pedagogiki czasu wolnego*, studenci są zdania, że zaplanowany w programie studiów wymiar godzin jest wystarczający (65%), a nawet zbyt duży (28%). Jedynie niewielki odsetek badanych (5%) wskazuje na zbyt małą liczbę godzin z tego przedmiotu.

W odniesieniu do pozostałych przedmiotów teoretycznych wyszczególnionych w tab. 2, tj.: *turystyki aktywnej*, *metodyki rekreacji ruchowej*, *rekreacji zdrowotnej* i *treningu zdrowotnego* poznano opinie jedynie studentów AWF, gdyż w programie studiów na UEK przedmioty te nie są realizowane. Ponad połowa studentów AWF (54%) godzinowy wymiar *turystyki aktywnej* ocenia jako wystarczający. Innego zdania jest 40% studentów, którzy wskazują na zbyt małą, niewystarczającą liczbę godzin z tego przedmiotu. *Metodykę rekreacji ruchowej* realizowało 86% spośród wszystkich badanych studentów AWF. Dla większość z nich (61%) liczba godzin z tego przedmiotu jest wystarczająca. Jedynie niewielki odsetek studentów (8%) uważa ją za zbyt dużą, zaś blisko co piąty (17%) wskazuje na zbyt mały wymiar wykładów i ćwiczeń z tego zakresu. Na zajęcia z *rekreacji zdrowotnej* oraz *treningu zdrowotnego* uczęszczało jedynie 33% spośród badanych studentów AWF, jednak połowa z nich (50%) stwierdza, że liczba godzin z tych przedmiotów jest niewystarczająca (patrz 5 i 6 wiersz tab. 2).

Zdecydowanie częściej niż to miało miejsce w przypadku przedmiotów teoretycznych, studenci wskazywali na zbyt mały wymiar przedmiotów z zakresu rekreacji ruchowej realizowanych w formie praktycznej. W odniesieniu do zajęć z wychowania fizycznego (zajęć ruchowych z różnych dyscyplin sportu) takiego zdania jest aż 67% studentów AWF i 58% UEK. Dla blisko co trzeciego studenta (30% – AWF, 35% – UEK) wymiar godzin z wf-u jest wystarczający, zaś na zbyt dużą ich liczbę wskazało jedynie 4% studentów UEK i żaden

Tab. 2. Ocena godzinowego wymiaru przedmiotów z zakresu rekreacji ruchowej przez studentów (% odpowiedzi)

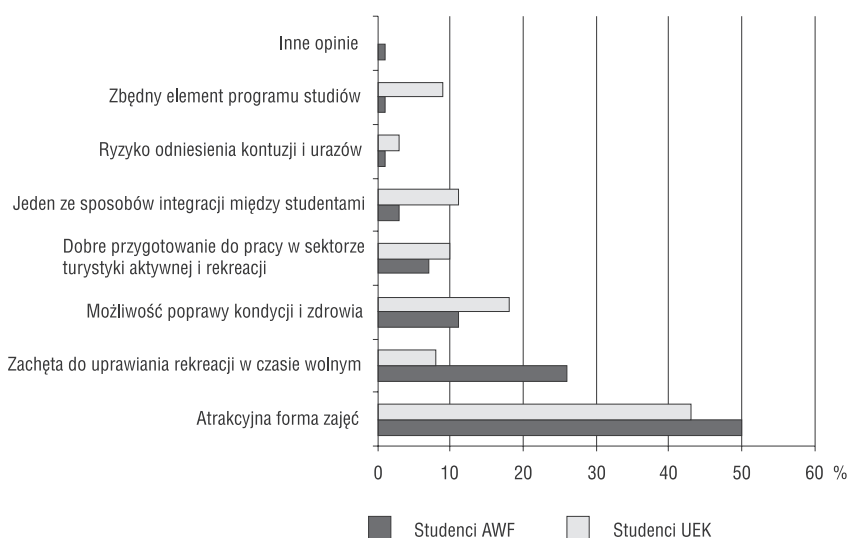
	Zbyt dużo		Wystarczająco		Zbyt mało		Nie mam zdania		Nie dotyczy	
	AWF	UEK	AWF	UEK	AWF	UEK	AWF	UEK	AWF	UEK
Przedmioty teoretyczne										
Podstawy rekreacji	4	6	76	76	17	18	4	-	-	-
Pedagogika czasu wolnego	27	29	66	63	3	5	4	4	-	-
Turystyka aktywna	3	-	54	-	40	-	3	-	-	100
Metodyka rekreacji ruchowej	8	-	61	-	17	-	15	-	14	100
Rekreacja zdrowotna	-	-	26	-	50	-	24	-	67	100
Trening zdrowotny	6	-	18	-	50	-	26	-	67	100
Przedmioty praktyczne										
Wychowanie fizyczne (różne dyscypliny sportowe)	-	4	30	35	67	58	3	4	-	-
Zajęcia terenowe i obozy rekreacyjne	4	-	30	18	65	81	1	1	-	-

Źródło: badania własne.

z AWF. Z kolei godzinowy wymiar zajęć terenowych i obozów rekreacyjnych podczas 3-letnich studiów jest wystarczający jedynie dla 30% studentów AWF i 18% UEK, zaś dla zdecydowanej większości (65% studentów AWF i aż 81% studentów UEK) zbyt mały.

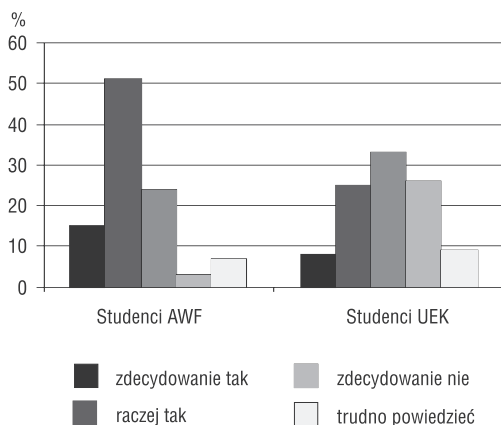
Uogólniając powyższe dane, można stwierdzić, że większość studentów godzinowy wymiar przedmiotów rekreacyjnych realizowanych w formie teoretycznej uważa za wystarczający. Tak jest w przypadku: *podstaw rekreacji, pedagogiki czasu wolnego, turystyki aktywnej i metodyki rekreacji ruchowej*. Wyjątkiem są prowadzone na AWF zajęcia z *rekreacji zdrowotnej i treningu zdrowotnego*, których liczba – zdaniem badanych – jest zbyt mała. W zakresie przedmiotów praktycznych zdecydowana większość respondentów jest zdania, że są one realizowane w zbyt małym wymiarze godzin.

Tak duży odsetek studentów wskazujących na zbyt małą liczbę zajęć terenowych, obozów rekreacyjnych, a także ćwiczeń z wychowania fizycznego sprawił, że w pracy podjęto także próbę odpowiedzi na pytanie: dlaczego zajęcia praktyczne cieszą się tak dużą popularnością i uznaniem badanych? (ryc. 2). Ustalono, że blisko co drugi student (47%) ćwiczenia w terenie traktuje przede wszystkim jako atrakcyjną formę zajęć. Takiego zdania jest więcej studentów AWF (50%) niż UEK (43%). Zajęcia praktyczne na uczelni zachęcają do aktywnego spędzania czasu wolnego ponad trzy razy więcej studentów AWF (26%) niż UEK (8%). Z kolei możliwość poprawy kondycji i zdrowia dzięki ćwiczeniom w terenie dostrzega 18% studentów AWF i 11% UEK. Jedynie blisko co 10 badany (7% studentów AWF i 10% studentów UEK) zajęcia praktyczne traktuje w kategoriach dobrego przygotowania do przyszłej pracy w sektorze turystyki aktywnej bądź rekreacji. Może zastanawiać tak mały odsetek studentów wskazujących właśnie tę odpowiedź, gdyż możliwość weryfikacji zdobytej wiedzy w praktyce powinna być dla nich szczególnie cenna. Niepokojący jest

Ryc. 2. Postawy studentów wobec zajęć praktycznych z zakresu rekreacji ruchowej (% odpowiedzi)

Źródło: badania własne.

Ryc. 3. Wpływ zajęć rekreacyjnych realizowanych w czasie studiów na podejmowanie przez studentów aktywności fizycznej w czasie wolnym

Źródło: badania własne.

nej przez dwa razy większą liczbę studentów AWF (66%) niż UEK (33%). Z kolei ponad połowa studentów UEK (59%) jest odmiennego zdania, twierdząc, że zajęcia te nie mają żadnego wpływu na uprawianie przez nich rekreacji ruchowej w czasie wolnym. Różnice w odpowiedziach między studentami obu uczelni mogą wynikać z rozbieżności dotyczących liczby przedmiotów z zakresu rekreacji ruchowej oraz wymiaru godzinowego realizowanego na studiach. Studenci AWF mają większą liczbę zajęć, zarówno praktycznych jak i teoretycznych, a tym samym zdobywają szerszy wachlarz umiejętności z różnych dyscyplin sportowych. Dzięki temu mają większe możliwości w zakresie podejmowania różnych form rekreacji ruchowej, co przekłada się na ich częstsze uczestnictwo w rekreacji ruchowej.

Zakończenie

Przeprowadzona analiza programów studiów uczelni krakowskich na kierunku turystyka i rekreacja wykazała, że na zajęcia z zakresu rekreacji przeznaczona jest stosunkowo niewielka liczba godzin w porównaniu z innymi przedmiotami. Uwaga ta dotyczy zarówno przedmiotów teoretycznych, jak i praktycznych zajęć rekreacyjnych. W programach AWF oraz UEK treści z zakresu turystyki oraz przedmioty o charakterze ogólnym zdecydowanie dominują nad zagadnieniami rekreacyjnymi. Łatwo zauważyć, że podobna sytuacja występuje również w innych polskich uczelniach kształcących w zakresie turystyki i rekreacji, które nie były przedmiotem dokładnych analiz zamieszczonych w niniejszym artykule.

Badania przeprowadzone wśród studentów dwóch szkół wyższych w Krakowie potwierdziły niedobór zajęć rekreacyjnych na studiach z turystyki i rekreacji. Wprawdzie większość respondentów za wystarczającą uznała liczbę przedmiotów teoretycznych z tego

również fakt, że blisko 10% studentów UEK nie dostrzega korzyści płynących z zajęć praktycznych, uważając je za zbędne. Tak duży odsetek studentów UEK w porównaniu z AWF (1%) może wynikać z faktu, że w programie studiów mają oni zdecydowanie mniej ćwiczeń praktycznych, a tym samym nie mają zbyt wielu możliwości, aby przekonać się do licznych korzyści płynących z zajęć terenowych czy obozów rekreacyjnych.

Analizując wyniki dotyczące wpływu zajęć z zakresu rekreacji realizowanych w ramach programu studiów na podejmowanie przez studentów aktywności fizycznej w czasie wolnym (ryc. 3), odnotowano znaczne rozbieżności w odpowiedziach obu grup. Ujawniono, że zajęcia praktyczne realizowane na studiach przyczyniają się do uprawiania rekreacyjnej aktywności fizycznej

zakresu, ale wymiar zajęć praktycznych określony został jako zdecydowanie niewystarczający. Zgodną opinię na ten temat wyrazili zarówno studenci AWF, którzy mają możliwość uczestniczenia w większej liczbie zajęć fizycznych, jak i studenci UEK, którzy tego rodzaju przedmiotów mają zdecydowanie mniej.

Kolejnym dość niepokojącym wnioskiem, jaki płynie z badań jest fakt, że studenci nie dostrzegają zbyt wielu korzyści z zajęć z zakresu rekreacji realizowanych na uczelni. Dla bardzo dużej części respondentów zajęcia te nie stanowią inspiracji do podejmowania aktywności rekreacyjnej w czasie wolnym. Ponadto, bardzo niewielki odsetek studentów obydwu uczelni uznaje analizowane formy zajęć za dobre przygotowanie do przyszłej pracy zawodowej. Być może takie opinie studentów są wynikiem niewłaściwego prowadzenia zajęć z zakresu rekreacji, szczególnie tych praktycznych. Aby to wyjaśnić, należałoby jednak przeprowadzić osobne badania.

Fakt, że studia na kierunku turystyka i rekreacja są organizowane przez uczelnie o różnym profilu należy ogólnie ocenić pozytywnie. W zależności od charakteru uczelni w programach studiów większy nacisk jest położony na inne treści, co wzbogaca ofertę edukacyjną, stwarzając potencjalnym studentom większy wybór. Kierując się własnymi zainteresowaniami, mogą oni podjąć studia na uczelni związanej z kulturą fizyczną, naukami ekonomicznymi, humanistycznymi lub przestrzennymi. Wydaje się jednak, że bez względu na profil uczelni, zajęcia z zakresu rekreacji powinny być uwzględniane w programach studiów z turystyki i rekreacji w szerszym zakresie. Przeprowadzone badania wskazują, że nawet studenci AWF oczekują większej liczby przedmiotów (zwłaszcza praktycznych) z tego zakresu. Należałoby zatem zwiększyć wymiar zajęć rekreacyjnych na wszystkich uczelniach kształcących w zakresie turystyki i rekreacji do poziomu, jaki obecnie proponują akademie wychowania fizycznego, zaś w tych ostatnich ofertę praktycznych zajęć ruchowych jeszcze poszerzyć. Wówczas byłoby możliwe osiągnięcie większej równowagi pomiędzy treściami turystycznymi i rekreacyjnymi, które powinny stanowić dwa w miarę równorzędne filary edukacji na kierunku turystyka i rekreacja.

Literatura

- Mroczyński Z., Ratkowski W., 2008, *Wykorzystanie czasu wolnego dla potrzeb turystycznych i rekreacyjno-sportowych przez studentów gdańskich uczelni* [w:] W.W. Gaworecki, Z. Mroczyński (red.), *Turystyka i sport dla wszystkich w promocji zdrowego stylu życia*, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku, Gdańsk.
- Próchnicka M., Saryusz-Wolski T., Krasniewski A., 2010, *Projektowanie programów studiów i zajęć dydaktycznych na bazie efektów kształcenia* [w:] E. Chmielecka (red.), *Autonomia programowa uczelni. Ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki*, Dz. U. 2007, Nr 164, poz. 1166.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia*, Dz. U. 2011, Nr 243, poz. 1445.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 roku w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego*, Dz. U. 2011, Nr 253, poz. 1420.

- Siwiński W., 2007, *Uczestnictwo studentów w rekreacji* [w:] W. Siwiński (red.), *Współczesne problemy turystyki i rekreacji w badaniach empirycznych nauk społecznych*, Almamater Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa.
- Toczek-Werner S., 2007, *Podstawowe pojęcia z dziedziny rekreacji* [w:] S. Toczek-Werner (red.), *Podstawy rekreacji i turystyki*, AWF we Wrocławiu, Wrocław.
- Winiarski R. W., 1991, *Motywacja aktywności rekreacyjnej człowieka*, AWF w Krakowie, Kraków.

Źródła internetowe

- <http://wtir.awf.krakow.pl/index.php/studia/plany-studiow> (7.09.2012).
- <http://uek.krakow.pl/pl/uczelnia/wydzialy/wydzial-zarzadzania/ksztalcenie/plany-studiow/turystyka-i-rekreacja.html> (7.09.2012).